



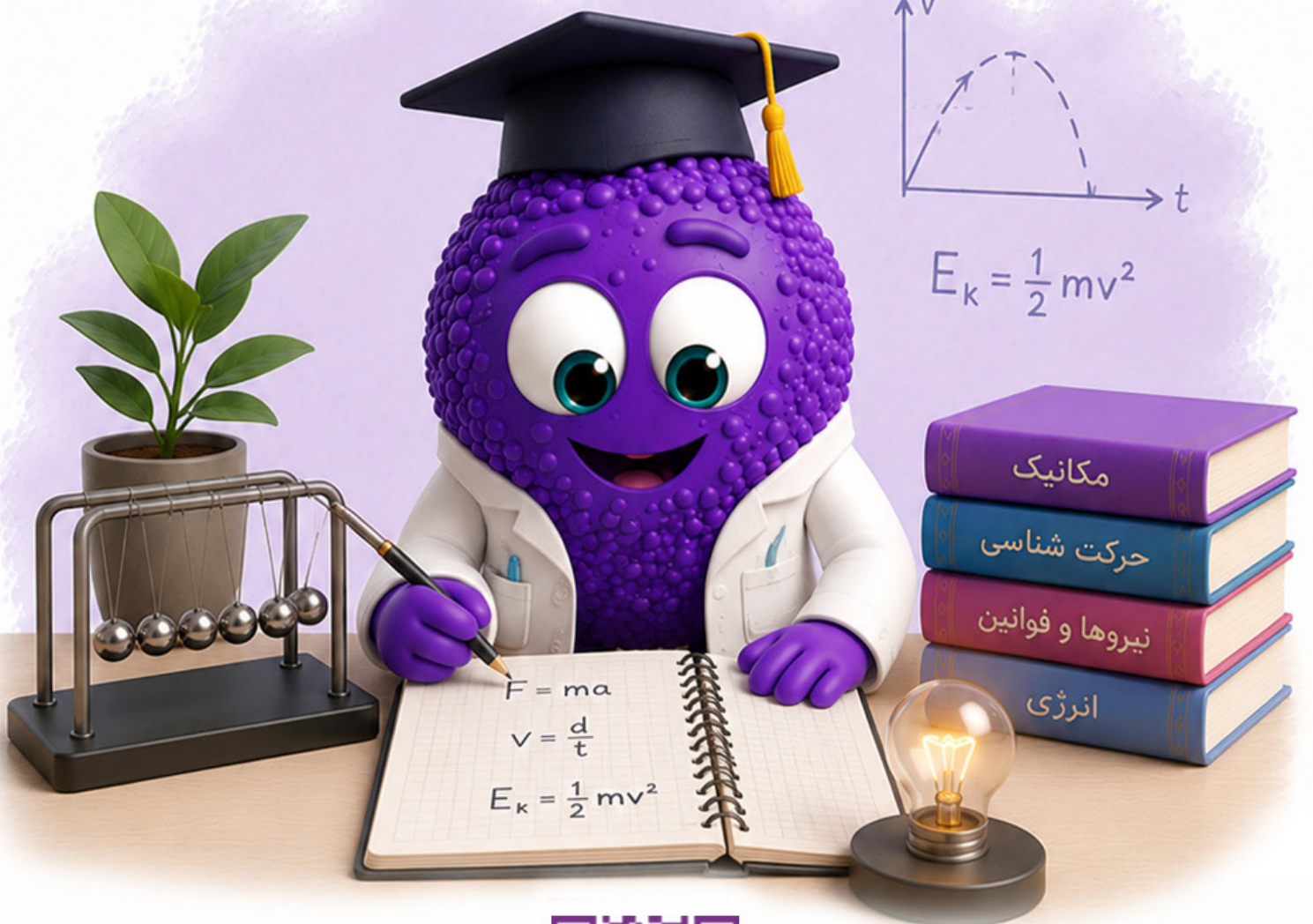
گروه آموزشی مشاوره‌ای نوتروفیل



# درس

## زیست دوازدهم - فصل ۵

نوتروبیست





# نوترفیل خونه رتبه برترها

## قبولی های کنکور ۱۴۰۴



### تک رتبه نوترفیل

رتبه ۸



ایمان نیکانام جهرمی

### دور رتبه های نوترفیل

رتبه ۳۲



امیرمحمد رضائی

رتبه ۲۰



سینا راضی

رتبه ۱۶



آریا قهرمانی

رتبه ۱۴



امیرمحمد کیانی

رتبه ۸۰



محمد مهدی شریفی

رتبه ۷۵



محمد صالح عارفی

رتبه ۶۱



بهار هلالی

رتبه ۵۹



ایمان انفرادی

رتبه ۵۵



مهسا سیاوشی

رتبه ۲۲۲



امیرمحمد شکوهی

رتبه ۱۶۹



هانیه خواجه

رتبه ۱۶۰



اشکان کوثری

رتبه ۱۴۷



محدثه حیدری

### سه رتبه و چهار رتبه های نوترفیل

رتبه ۴۳۲



سید محمدصادق حسینی

رتبه ۳۴۱



حمیدرضا بشیری

رتبه ۳۰۸



سید علی اکرمی

رتبه ۲۷۱



فاطمه سادات موسوی

رتبه ۲۵۹



ابوالفضل ناصران

رتبه ۵۳۹



نجمه کیخا

رتبه ۵۳۷



ریحانه حیدری

رتبه ۵۲۲



فاطمه شاهسوند

رتبه ۵۱۴



محمدپارسا عبدالله آبادی

رتبه ۴۷۳



زهرا بابائی

رتبه ۶۶۱



فاطمه اصغری

رتبه ۶۰۶



سجاد محمودی زاده

رتبه ۵۷۰



زهرا ولی نژاد

رتبه ۵۵۷



محمد صالح زارعی

رتبه ۵۴۶



حسین تفضلی نژاد

رتبه ۷۸۱



احسان قنبری

رتبه ۷۱۴



محمد یزدیان

رتبه ۶۹۱



بهار ضرغامی

رتبه ۶۷۲



محمدماهان عنبرستانی

رتبه ۶۶۷



سیاوش مصطفایی

رتبه ۹۰۹



کیمیا فدائی

رتبه ۸۹۳



فاطمه مشاوری نجف آبادی

رتبه ۸۰۴



آرمین رضایی

رتبه ۸۰۳



مانده رنجبر

رتبه ۷۸۶



نیما غفاری

رتبه ۱۱۲۷



زهرا بابائی

رتبه ۱۱۲۲



علی طاهر زاده

رتبه ۱۰۵۸



الینا جلالی فر

رتبه ۱۰۵۲



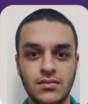
پویان فریور افشار

رتبه ۹۴۷



صفورا بقاءئی

رتبه ۱۳۵۰



علی زینلی

رتبه ۱۲۸۴



فاطمه معین زاده

رتبه ۱۲۸۴



بهار امیری

رتبه ۱۲۳۶



مبینا ایزدی

رتبه ۱۲۳۴



مطهره توحیدی

رتبه ۱۵۰۳



فاطمه رحیم زاده

رتبه ۱۴۹۳



محمد مهدی خرم زاده

رتبه ۱۴۸۳



سینا خاوری خراسانی

رتبه ۱۴۲۴



سید امیرحسین حسینی

رتبه ۱۳۷۲



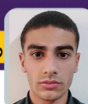
پارسا رضایی

رتبه ۱۶۹۶



ندا ملکشاهی

رتبه ۱۶۷۸



سجاد ینکی

رتبه ۱۶۳۹



ابوالفضل نیرومند

رتبه ۱۶۲۸



امیرمحمد فکور حقیقی

رتبه ۱۵۳۴



فاطمه عبیری

رتبه ۲۵۵۹



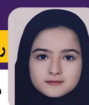
سارا حمزه

رتبه ۲۰۱۵



علی شیرزاد

رتبه ۱۹۶۶



مهسا رضایی مقدم

رتبه ۱۷۵۴



هلیا حاجیلوئی

### دوره های نوترفیل

رتبه ۱۷۳۱



محمد رضا محسنی

رتبه ۲۷۹۴



مریم بادلی

رتبه ۲۷۸۱



سعید شبانی

رتبه ۲۷۵۱



فهمیه سیدآبادی

رتبه ۲۷۱۱



محمد غلامی

رتبه ۲۶۲۵



زهرة جمعی

رتبه ۳۳۴۳



سینا ارزمانی

رتبه ۳۲۴۴



هلیا سجادی

رتبه ۳۱۳۳



صبا شایع ثانی

رتبه ۲۸۸۱



پارسا جمال امیدی

رتبه ۲۸۱۰



هدیه رحیمی

## فصل ۵

(سراسر کشور شهریور ۹۹، خرداد ۱۴۰۰ و خرداد ۹۹)

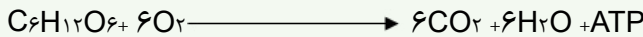
**سوال ۵۱** به سوالات داده شده پاسخ دهید.

- الف) نام کامل **ATP** که شکل رایج و قابل استفاده انرژی در یاخته‌ها است را بنویسید.
- ب) با افزوده شدن یک فسفات به آدنوزین، چه مولکولی تشکیل می‌شود؟
- ج) در روش ساخته شدن **ATP** در سطح پیش‌ماده در ماهیچه‌ها، مولکول پیش ماده چیست؟
- د) ساخته شدن اکسایشی **ATP** در کدام قسمت یاخته انجام می‌شود؟

**پاسخ:** الف) آدنوزین تری فسفات  
 ب) **APM** یا آدنوزین مونوفسفات  
 ج) کراتین فسفات  
 د) راکیزه (میتوکندری)

**توضیحات تکمیلی:**

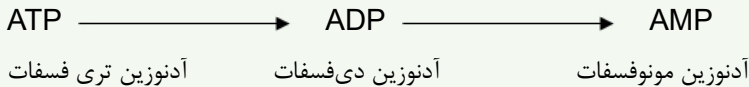
\*نیاز ما به اکسیژن به علت فرآیندی به نام تنفس یاخته‌ای است، زیرا در این فرآیند، ATP تولید می‌شود:



\*این واکنش تنفس یاخته‌ای هوازی است، زیرا تجزیه ماده مغذی و تولید ATP با حضور اکسیژن انجام می‌شود.

\*حفظ هریک از ویژگی‌های جانداران مانند رشد و نمو و تولیدمثل به دراختیار داشتن ATP وابسته است. ATP یا آدنوزین تری فسفات، شکل رایج و قابل استفاده انرژی در یاخته‌ها است و نوکلئوتیدی تشکیل شده از باز آلی آدنین + قند پنج کربنه ریبوز + گروه فسفات است

\*افزوده شدن فسفات به آدنوزین در سه مرحله روی می‌دهد:



\*روش‌های ساخته شدن ATP:

- ۱- تولید ATP در سطح پیش ماده ← برداشتن گروه فسفات از یک ترکیب فسفات دار و افزودن آن به ADP ← برداشتن فسفات از کراتین فسفات و انتقال آن به ADP در ماهیچه
- ۲- ساخته شدن اکسایشی ← ATP از یون فسفات، ADP و انرژی حاصل از انتقال الکترون در میتوکندری (راکیزه).
- ۳- ساخته شدن نوری ← تولید ATP در کلروپلاست (سبز دیسه)

**سوال ۵۲** در ارتباط با گلیکولیز (قندکافت) به سوالات داده شده پاسخ دهید. الف) قندکافت در کدام قسمت یاخته

(سراسر کشور شهریور ۹۸، خرداد ۱۴۰۱)

انجام می‌شود؟

ب) در قندکافت از گلوکز و ATP، چه قندی ایجاد می‌شود؟

ج) ساخته شدن ATP در قندکافت، با کدام روش انجام می‌شود؟

**پاسخ:**

الف) ماده زمینه‌ای سیتوپلاسم

ب) فروکتوز دو فسفات

ج) به روش ساخته شدن در سطح پیش ماده

**توضیحات تکمیلی:**

\*قندکافت یا گلیکولیز اولین مرحله تنفس یاخته‌ای است. قندکافت به معنی

تجزیه گلوکز است که در ماده زمینه‌ای سیتوپلاسم به صورت مرحله‌ای انجام

می‌شود و انرژی آن توسط ATP تامین می‌شود، مراحل گلیکولیز شامل

۱- از گلوکز ATP و قند فروکتوز با دو فسفات ایجاد می‌شود

۲- از تجزیه فروکتوز فسفات، دو قند سه کربنه فسفات ایجاد می‌شود

۳- هر یک از قندها یک گروه فسفات می‌گیرند و به اسیدی سه کربنی و دو

فسفات تبدیل می‌شوند

۴- هریک از اسیدهای دوفسفات، به پیرووات سه کربنی (بنیان پیروویک اسید)

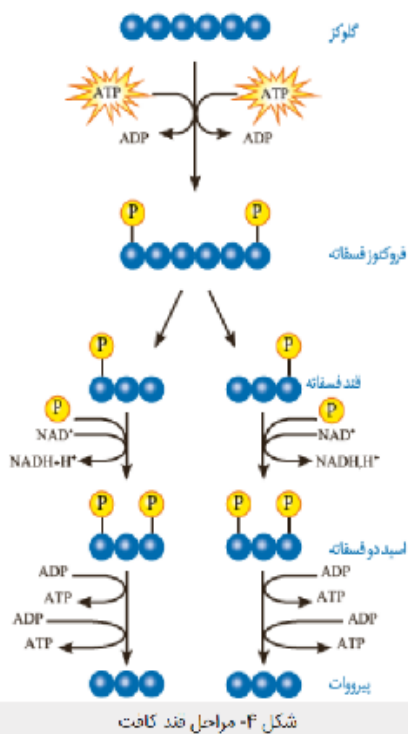
تبدیل می‌شوند.

\* NADH حامل الکترون است، دو نوکلئوتید دارد و از  $NAD^+$  به اضافه الکترون

و پروتون تشکیل می‌شود

\*  $NAD^+$  با گرفتن الکترون کاهش و  $NADH$  با از دست دادن الکترون اکسایش

می‌یابد



شکل ۴- مراحل قندکافت

**سوال ۵۳** به سوالات پاسخ دهید.

- الف) چرا راکیزه (میتوکندری) برای انجام نقش خود در تنفس یاخته‌ای نمی‌تواند مستقل از هسته عمل کند؟  
 ب) پیرووات در میتوکندری (راکیزه) با از دست دادن یک کربن‌دی‌اکسید ( $\text{CO}_2$ ) به چه مولکولی تبدیل می‌شود؟  
 ج) حاصل اکسایش پیرووات، کدام ماده است؟

(سراسر کشور دی ۹۹، خرداد ۹۸ و دی ۱۴۰۰)

**پاسخ:**

الف) راکیزه برای انجام نقش خود در تنفس یاخته‌ای به پروتئین‌هایی وابسته است که ژن‌های آن‌ها در هسته قرار دارند و به وسیله رناتن‌های سیتوپلاسمی ساخته می‌شوند.

ب) بنیان استیل

ج) بنیان استیل

**توضیحات تکمیلی:**

\* مرحله دیگر تنفس یاخته‌ای به اکسیژن نیاز دارد و در یوکاریوت‌ها در میتوکندری انجام می‌شود

\* میتوکندری دارای دو غشا و دو فضا است (بخش داخلی و بخش خارجی، دناى مستقل از هسته و دناى مخصوص به خود دارند. در دناى راکیزه ژن‌های مورد نیاز برای ساخته شدن انواعی از پروتئین‌های تنفس یاخته‌ای وجود دارد.)

\* عملکرد راکیزه در تنفس یاخته‌ای به پروتئین‌هایی وابسته است که ژن‌های آن‌ها در هسته قرار دارد و به وسیله ریبوزوم‌های سیتوپلاسمی ساخته می‌شوند به همین دلیل راکیزه نمی‌تواند به صورت مستقل عمل کند.

\* اکسایش پیرووات در میتوکندری ← پیرووات از طریق انتقال فعال وارد راکیزه شده و در آنجا اکسایش می‌یابد.

\* پیرووات یک کربن‌دی‌اکسید از دست می‌دهد ← بنیان استیل تولید می‌شود ← به کوآنزیم A متصل می‌شود ← استیل کوآنزیم A تولید می‌شود.

**سوال ۵۴** به سوالات پاسخ دهید.

در هر یک از عبارتهای زیر، جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

- الف) در مولکول ATP، باز آلی آدنین و قند پنج کربنه را باهم ..... می‌نامند. (خرداد ۱۴۰۱)  
 ب) یکی از روش‌های ساخته شدن ATP، ..... است که در سبز دیسه انجام می‌شود. (خرداد ۱۴۰۰)  
 ج) اولین مرحله تنفس یاخته‌ای، ..... است و به معنی تجزیه گلوکز است. (شهریور ۹۹)  
 د) پیرووات حاصل از قند کافت از طریق ..... وارد راکیزه می‌شود. (خرداد ۱۴۰۰)

**پاسخ:**

الف) آدنوزین

ب) ساخته شدن نوری

ج) قند کافت (گلیکولیز)

د) انتقال فعال

**سوال ۵۵** به سوالات داده شده پاسخ دهید.

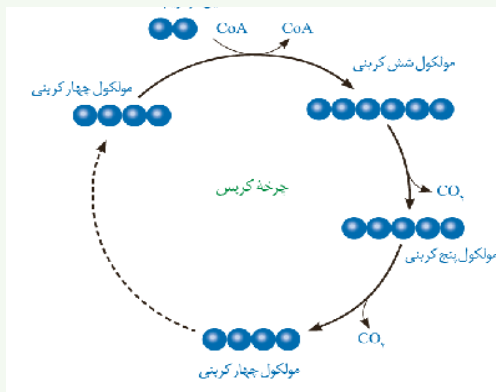
- الف) در چرخه کربس، چگونه مولکول شش کربنی، ایجاد می‌شود؟  
 ب) نام دو مولکول حامل الکترون که در چرخه کربس ساخته می‌شوند را بنویسید.

(سراسر کشور شهریور ۹۹ و خرداد ۹۸)

**پاسخ:**

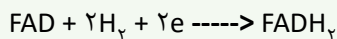
الف) در این چرخه، ضمن ترکیب استیل کوآنزیم A با مولکولی چهار کربنی، کوآنزیم A جدا و مولکولی شش کربنی ایجاد می‌شود.  
 ب)  $NADH$  و  $FADH_2$

**توضیحات تکمیلی:**



\*مولکول گلوکز در تنفس هوازی باید تا حد تشکیل مولکول‌های کربن‌دی‌اکسید تجزیه شود. بخشی از تجزیه گلوکز در قندکافت و اکسایش پیرووات و بخش دیگر در چرخه کربس انجام می‌شود.  
 \*چرخه کربس ← اکسایش استیل کوآنزیم در چرخه‌ای از واکنش‌های آنزیمی به نام چرخه کربس در بخش داخلی راکیزه انجام می‌شود. ضمن ترکیب استیل کوآنزیم A با مولکولی چهار کربنی، کوآنزیم A جدا می‌شود  
 ← مولکول شش کربنی ایجاد می‌شود ← دو اتم کربن به صورت  $CO_2$  آزاد می‌شود ← مولکول چهار کربنی برای گرفتن استیل کوآنزیم دیگر، بازسازی می‌شود.

\*از اکسایش هر مولکول شش کربنی در واکنش چرخه کربس، مولکول‌های  $NADH$  و  $FADH_2$  و  $ATP$  در محل‌های متفاوتی از چرخه کربس تشکیل می‌شوند.  
 \*  $FADH_2$  ترکیبی نوکلئوتیددار است و همانند  $NADH$  حامل الکترون بوده و از  $FAD$  ساخته می‌شود.



به این ترتیب با انجام قندکافت، اکسایش پیرووات و چرخه کربس، مولکول گلوکز تا تشکیل مولکول‌های  $CO_2$  تجزیه می‌شود و انرژی حاصل از تجزیه گلوکز صرف ساخته شدن  $ATP$  و حامل الکترون می‌شود

**سوال ۵۶**

به سوالات زیر در ارتباط با زنجیره انتقال الکترون پاسخ دهید. (سراسری دی ۱۴۰۰، خرداد ۱۴۰۱، ۱۴۰۰ و ۹۹)

الف) زنجیره انتقال الکترون در کدام بخش راکیزه قرار دارد؟

ب) پروتون‌ها (یون‌های  $H^+$ ) در چند محل در این زنجیره، پمپ می‌شوند؟

ج) پروتون‌های فضای بین دو غشا راکیزه، توسط چه پروتئینی به بخش داخلی راکیزه برمی‌گردند؟

د) با توجه به نقش غشای درونی راکیزه در تنفس یاخته‌ای، چین‌خورده بودن آن چه ارزشی برای یاخته دارد؟

**پاسخ:** الف) درغشای درونی راکیزه

ب) سه محل

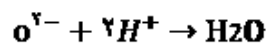
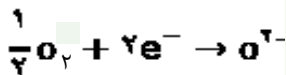
ج) آنزیم  $ATP$  ساز

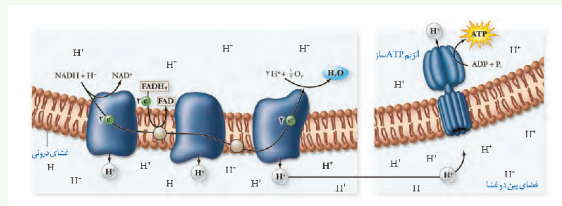
د) چین‌خوردگی‌ها به افزایش سطح و در نتیجه امکان وجود بیشتر زنجیره‌های انتقال الکترون می‌انجامند.

**توضیحات تکمیلی:**

\*برای تولید  $ATP$  بیشتر، مولکول‌های  $NADH$  و  $FADH_2$  نیز در این زنجیره مصرف می‌شوند و در این فرآیند آب نیز تولید می‌شود. این زنجیره از مولکول‌هایی تشکیل شده است که در غشای درونی راکیزه قرار دارند و می‌توانند الکترون بگیرند یا از دست بدهند.

\* در این زنجیره، الکترون‌ها در نهایت به اکسیژن مولکولی رسیده، آنرا به یون اکسید (اکسیژن با دو بار منفی) تبدیل می‌کنند که در ترکیب با پروتون‌هایی که در بخش داخلی قرار دارند، مولکول‌های آب را تشکیل می‌دهند.

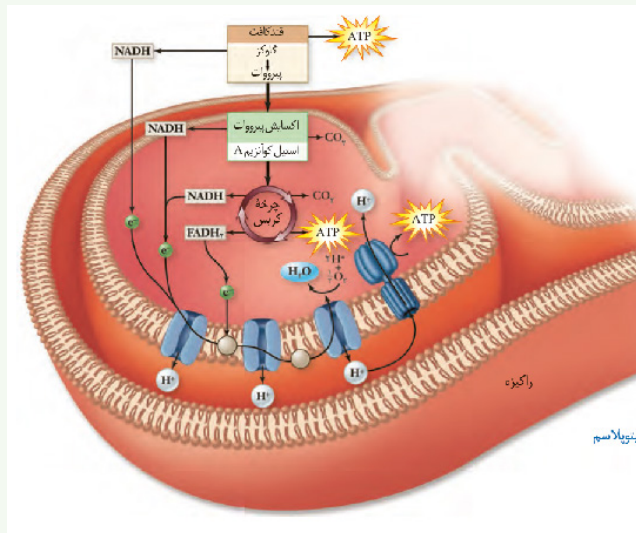




زنجیره انتقال الکترون در راکتیزه و تشکیل ATP

انرژی حاصل از الکترون‌های پرنرژی NADH و  $FADH_2$  صرف پمپ کردن  $H^+$  در سه محل از زنجیره انتقال الکترون از بخش داخلی به فضای بین دو غشا می‌شود و تراکم در این فضا نسبت به بخش داخلی افزایش می‌یابد، اما تنها راه برای برگشتن به بخش داخلی راکتیزه، مجموعه پروتئینی یعنی آنزیم ATP ساز است. پروتون‌ها از کانالی که در این مجموعه قرار دارد گذشته و انرژی مورد نیاز تولید ATP را فراهم می‌کنند.

تنفس یاخته‌ای به طور خلاصه: در قندکافت از یک گلوکز، ۲ عدد پیرووات ایجاد می‌شود ← پیرووات وارد راکتیزه شده و به بنیان استیل اکسایش می‌یابد ← با کوآنزیم A ترکیب می‌شود. استیل کوآنزیم A وارد چرخه کربس می‌شود و مولکول‌های  $H_2O$  و ATP،  $CO_2$ ، NADH،  $FADH_2$  تولید می‌شوند



خلاصه ای از تنفس هوازی

**سوال ۵۷** در ارتباط با تنظیم تنفس یاخته‌ای به سوالات داده شده پاسخ دهید. (سراسری خرداد ۹۹ و دی ۹۸)

- الف) مقدار تولیدشده در ازای تجزیه کامل گلوکز در بهترین شرایط و در یاخته یوکاریوت، حداکثر چقدر است؟  
 ب) یاخته‌های بدن انسان به طور معمول از چه منابعی برای تامین انرژی استفاده می‌کنند؟

**پاسخ:** الف) ۳۰ عدد ATP

ب) گلوکز و ذخیره قندی کبد

**توضیحات تکمیلی:**

بازده انرژی در تنفس یاخته‌ای ← مقدار ATP تولید شده در ازای تجزیه کامل گلوکز در بهترین شرایط در یاخته یوکاریوت، حداکثر ۳۰ ATP است. تولید ATP در یاخته‌ها متفاوت و متناسب با نیاز بدن فرق می‌کند.  
 تولید ATP تحت کنترل میزان ATP و ADP است تا مانع از هدر رفتن منابع شود. (تولید اقتصادی)  
 اگر ATP زیاد باشد ← آنزیم قندکافت و چرخه کربس مهار می‌شود تا تولید ATP کم شود.  
 اگر مقدار ATP کم و ADP زیاد باشد ← آنزیم فعال و تولید ATP افزایش می‌یابد.  
 یاخته‌های بدن به طور معمول از گلوکز و ذخیره قندی کبد برای تامین انرژی استفاده می‌کنند و در صورت کافی نبودن آن‌ها به سراغ تجزیه چربی‌ها و پروتئین‌ها می‌روند

**سوال ۵۸**

در این پرسش عبارت‌هایی در مورد «از ماده به انرژی» آورده شده است. عبارت‌های مرتبط به هم را در دو ستون مشخص کنید. (یک مورد در ستون «ب» اضافه است).

(سراسر کشور شهریور ۱۴۰۰)

| ستون «الف»  | ستون «ب»          |
|---|-------------------|
| الف) پذیرنده نهایی الکترون در زنجیره انتقال الکترون است.  | ۱- گلوکز          |
| ب) یکی از مولکول‌های نوکلئوتیددار در چرخه کربس است.   | ۲- آنزیم ATP ساز  |
| ج) مجموعه پروتئینی که انرژی مورد نیاز برای تشکیل ATP از ADP و فسفات را فراهم می‌کند.            | ۳- $FADH_2$       |
| د) در ازای تجزیه کامل این مولکول در بهترین شرایط، در باخته یوکاریوت حداکثر ۳۰ ATP تولید می‌شود. | ۴- اکسیژن مولکولی |
|   | ۵- آب             |

**پاسخ:** الف) ۴- اکسیژن مولکولی

ب) ۳-  $FADH_2$

ج) ۲- آنزیم ATP ساز

د) ۱- گلوکز

**سوال ۵۹**

به سوالات زیر پاسخ دهید.

الف) مرحله مشترک بین تنفس هوازی و بی‌هوازی چیست؟

ب) در تخمیر الکلی، پیرووات حاصل از قندکافت، چگونه به اتانال تبدیل می‌شود؟

ج) در تخمیر الکلی، اتانال چگونه اتانول را ایجاد می‌کند؟

(سراسر کشور خرداد ۹۹، خرداد ۱۴۰۱، شهریور ۹۹)

**پاسخ:**

الف) گلیکولیز

ب) با از دست دادن  $CO_2$

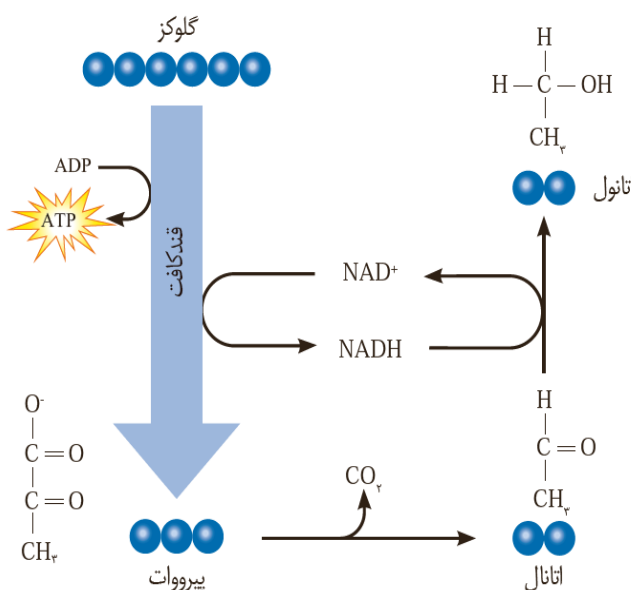
ج) اتانال با گرفتن الکترون‌های  $NADH$ ، اتانول را ایجاد می‌کند.

**توضیحات تکمیلی:**

\* از روش‌های تامین انرژی در شرایط کمبود یا نبود اکسیژن است که در انواعی از جانداران رخ می‌دهد و در آن راکبزه و زنجیره انتقال الکترون نقشی ندارند.

۱- تخمیر الکلی ← پیرووات حاصل از قندکافت با از دست دادن  $CO_2$  به اتانال تبدیل شده و با گرفتن الکترون‌های  $NADH$ ، اتانول ایجاد می‌شود، مثل ورآمدن خمیر نان و تهیه سرکه.

\* گیرنده نهایی الکترون در تخمیر الکلی، اتانال است.



**سوال ۶۰**

در فعالیت شدید ماهیچه‌ها، اگر اکسیژن کافی نباشد، پیرووات حاصل از قندکافت چگونه به لاکتات تبدیل

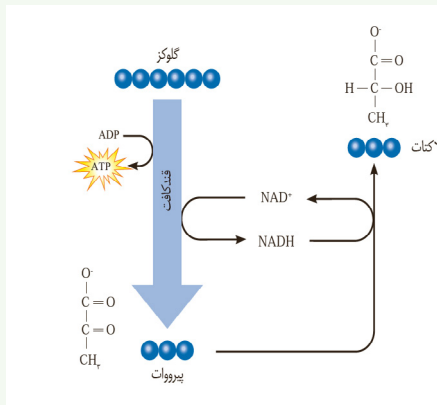
می‌شود؟

(سراسرکشور شهریور ۱۴۰۰)

**پاسخ:** ۱- پیرووات حاصل از قندکافت وارد راکیزه نمی‌شود، بلکه با گرفتن الکترون‌های  $NADH$  به لاکتات تبدیل می‌شود.

**توضیحات تکمیلی:**

\* تخمیر لاکتیکی: پیرووات حاصل از گلیکولیز وارد راکیزه نمی‌شود و با گرفتن الکترون‌های  $NADH$  به لاکتات تبدیل می‌شود. مثل تخمیر لاکتیکی در فعالیت شدید ماهیچه‌ها که باعث تجمع لاکتات در آن‌ها می‌شود و هم‌چنین در تولید فرآورده‌های شیری و خوراکی‌هایی مثل خیارشور این تخمیر نقش دارد.



\* برای تداوم قندکافت،  $NAD^+$  ضروری است و اگر نباشد قندکافت متوقف شده و تخمیر انجام نمی‌شود.

\* گیرنده نهایی الکترون در تخمیر لاکتیکی، پیرووات است.

\* هر دو نوع تخمیرالکلی و لاکتیکی در گیاهان وجود دارد، البته تجمع الکل یا لاکتیک‌اسید در یاخته گیاهی به مرگ آن می‌انجامد و باید از یاخته‌ها دور شوند

**سوال ۶۱**

به سوالات زیر پاسخ دهید.

الف) چگونه امکان تشکیل رادیکال‌های آزاد از اکسیژن در فرآیند تنفس هوازی وجود دارد؟

ب) چرا خوردن میوه‌ها و سبزیجات در حفظ سلامتی بدن نقش دارند؟

ج) اگر به هر علت سرعت تشکیل رادیکال‌های آزاد در راکیزه‌ها از سرعت مبارزه با آن‌ها بیشتر باشد، چه اتفاقی می‌افتد؟

(سراسرکشور خرداد ۹۹، دی ۹۸ و شهریور ۹۹)

**پاسخ:**

الف) گاه پیش می‌آید که درصدی از اکسیژن‌ها وارد واکنش تشکیل آب نمی‌شوند، بلکه به صورت رادیکال آزاد در می‌آیند.

ب) این مواد غذایی دارای پاداکسندهایی مثل کاروتنوئید هستند.

ج) در چنین شرایطی، رادیکال‌های آزاد در راکیزه تجمع می‌یابند و آن‌را تخریب می‌کنند و در نتیجه یاخته هم تخریب می‌شود.

**توضیحات تکمیلی:**

\* راکیزه‌ها برای مقابله با اثر سمی رادیکال‌های آزاد مثل یون اکسید  $O^{-2}$  ترکیبات پاداکسنده وابسته‌اند. پاداکسندها در واکنش با رادیکال‌های آزاد مانع از اثر تخریبی آن‌ها بر مولکول‌های زیستی و در نتیجه مانع تخریب بافت‌های بدن می‌شوند. مثل کاروتنوئید موجود در میوه‌ها و سبزیجات

\* تجمع رادیکال‌های آزاد ← اگر رادیکال‌های آزاد در راکیزه تجمع یابند آن‌را تخریب می‌کنند و در نتیجه یاخته هم تخریب می‌شود. چون رادیکال‌های آزاد برای جبران کمبود الکترونی خود به مولکول‌های سازنده یاخته و اجزای آن، حمله می‌کنند و باعث تخریب آن‌ها می‌شوند.

**سوال ۶۲**

به سوالات زیر پاسخ دهید.

الف) چه عواملی در عملکرد راکیزه در خنثی‌سازی رادیکال‌های آزاد مشکل ایجاد می‌کنند؟

ب) سیانید چگونه باعث توقف تنفس یاخته‌ای می‌شود؟

ج) مونواکسیدکربن سبب توقف کامل واکنش زنجیره انتقال الکترون می‌شود؟

(سراسرکشور خرداد ۹۹، دی ۹۸ و شهریور ۹۹)

## پاسخ:

الف) الکل و انواعی از نقص‌های ژنی

ب) سیانید واکنش نهایی مربوط به انتقال الکترون به  $O_2$  را مهار و در نتیجه باعث توقف زنجیره انتقال الکترون می‌شود.

ج) واکنش مربوط به انتقال الکترون‌ها به اکسیژن

## توضیحات تکمیلی:

\*عوامل موثر بر تجمع رادیکال‌های آزاد در راکیزه:

- اثر الکل ← الکل سرعت تشکیل رادیکال‌های آزاد از اکسیژن را افزایش داده و مانع از عملکرد راکیزه در جهت کاهش آن‌ها می‌شود. رادیکال‌های آزاد به DNA راکیزه حمله کرده، سبب تخریب راکیزه و مرگ یاخته کبدی و بافت‌مردگی (نکروز) کبد می‌شوند.

- نقص ژنی ← نقص در ژن‌های مربوط به پروتئین‌های زنجیره انتقال الکترون به ساخته شدن پروتئین‌های معیوب می‌انجامد.

- توقف انتقال الکترون ← سیانید می‌تواند با مهار واکنش‌های مربوط به انتقال الکترون‌ها به  $O_2$ ، زنجیره انتقال الکترون را متوقف کند.

\* کربن مونواکسید نیز با کاهش ظرفیت حمل اکسیژن در خون و توقف واکنش مربوط به انتقال الکترون‌ها به اکسیژن، در تنفس یاخته‌ای اختلال ایجاد می‌کند.

و انرژی حاصل از تجزیه گلوکز صرف ساخته شدن ATP و حامل الکترون می‌شود.